

Mattilsynet
Hovedkontoret
Postboks 383
2381 BRUMUNDDAL

Ref:
2012/111510

Vår ref.
12/61625

Dato
26.november 2012

HØRING FRA VETERINÆRINSTITUTTET OM UTKAST TIL FORSKRIFT OM AVLIVING AV DYR

Generelt: Det vurderes som en fordel at alle bestemmelser om avliving av dyr samles i en forskrift. Det er åpenbare utfordringer når EU-regelverk skal implementeres i norsk regelverk, slik man også så det ved endringene i transportregelverket. Alle henvisninger til EU-regelverk med nr., vedlegg, og punkter, som kommer inne i teksten, og som erstatter fagprosa, er med på å gjøre forskriften lite tilgjengelig for den vanlige bruker. For å sette seg inn i gjeldende bestemmelser for avliving av dyr i Norge, må man sitte med to dokumenter og kryssjekke bestemmelser. Selv om avlivingsforordningen tas inn som et oversatt vedlegg til forskriften, representerer dette en klar forverring når det gjelder lesbarhet sammenliknet med den forskriftstradisjonen vi har hatt i Norge. Dette er ikke en ønsket utvikling.

Veterinærinstituttet foreslår derfor at de aktuelle bestemmelsene i EU-forordningen skrives inn i forskriften, gjerne med henvisningene til forordningen i parentes. Alternativt kan det gjøres motsatt, at norske særbestemmelser skrives inn i norsk oversettelse av forordningen.

Kommentarer fra Veterinærinstituttet til de enkelte paragrafer er skrevet inn med uthevet skrift

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet og Landbruks- og matdepartementet (dato) med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd § 6, § 7, § 8, § 12, § 23, § 24

EØS-henvisning: EØS-avtalen vedlegg I kap. I del 9.1 nr. 2 (forordning (EF) nr. 1099/2009)

KAPITTEL I. INNLEDENDE BESTEMMELSER

§ 1. Formål

Forskriften skal fremme forsvarlig dyrevelferd ved avliving av dyr.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder avliving som omfattes av forordning (EF) nr. 1099/2009 om beskyttelse av dyr på tidspunktet for slaktning eller avliving.

Kapittel III gjelder bare på slakteri og er fastsatt i samsvar med forordning (EF) nr. 1099/2009 artikkel 26 nummer 1.

Kapittel IV gjelder bare utenfor slakteri og er fastsatt i samsvar med forordning (EF) nr. 1099/2009 artikkel 26 nummer 1 og nummer 2 bokstav a.

Kapittel III og IV gjelder ikke fisk.

Forskriften er rettet mot ledelsen i slakterier og andre virksomheter, og mot enkeltpersoner som utfører handlinger som er omfattet av forskriften.

KAPITTEL II. GJENNOMFØRING AV AVLIVINGSFORORDNINGEN

§ 3. Forordning (EF) nr. 1099/2009

EØS-avtalen vedlegg I del 9.1 nr. 2 (forordning (EF) nr. 1099/2009 av 24. september 2009 om vern av dyr på tidspunktet for avliving), gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg I kapittel I protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

KAPITTEL III. TILLEGGSBESTEMMELSER OM AVLIVING PÅ SLAKTERI

§ 4. Avlesning

Avlessingsramper skal i tillegg til å oppfylle forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg II punkt 2, maksimalt helle 20 grader og om nødvendig være forsynt med tverrlister med passende utforming og mellomrom. Rampene skal om nødvendig være dekket med strø, halm eller annet passende materiale. **Uttrykket "om nødvendig" i foregående setninger er lite presist. "Om nødvendig" bør fjernes, eller det bør tilføyes hvilken funksjon tverrlister og strø skal ha. Det bør også stå at det ikke må være glipe mellom vegg og gulv i rampen, slik at det er fare for at dyr kan sette fast en fot. Tilsvarende må det heller ikke være glipe mellom bil og lastelem.** Gangbaner skal ha sklisikkert beleg.

Kravene til behandling av containere i forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg III punkt 1.3 gjelder ved avlesning av fjørfe i kasser.

§ 5. Andre krav ved ankomst

Hest skal slaktes ankomstdagen, jf forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg III punkt 1.2. Kravet om forrang i forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg III punkt 1.5 gjelder også dyr som har blitt sjukt eller skadet under transport.

§ 6. Driving

Drivgangene skal i tillegg til å oppfylle forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg II punkt 2.1, være innrettet slik at dyrenes flokkinstinkt kan utnyttes. Som drivredskap kan nyttes drivlem eller andre mekaniske hjelpemidler, men bare for å lede dyrene i korte perioder. Hvis dyr drives med elektriske støt, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg III punkt 1.9, skal det gå minst 10 sekunder mellom hvert støt. HØRINGSUTKAST 01102012
Bruk av elektrisk drivstav kan i de aller fleste tilfeller unngås ved god design av drivganger, inkludert vegger, underlag og belysning, samt kunnskap og gode rutiner hos slakteriansatte, der man utnytter dyrenes flokkatferd og fluktavstand. Undersøkelser fra Sverige viser at det er stor forskjell i bruk av drivstav mellom ansatte på samme slakteri, både i lovlig og ulovlig bruk, hvilket viser at bruk av drivstav kan være en unødvendig lidelse. Veterinærinstituttet foreslår at elektrisk drivstav forbyes i nye slakterier, og fases ut i løpet av en overgangsperiode i eksisterende slakterier.

§ 7. Oppstalling og føring

Tilstanden til dyr som må oppstalles på slakteri, skal som minimum kontrolleres ved arbeidstidens begynnelse og ved arbeidstidens slutt.

Dette er for sjelden. Foreslår hver 4. time mens arbeid pågår på slakteriet. Dyr som er oppstallet på slakteri har vært utsatt for en rekke påkjenninger i forbindelse med transport og i tillegg sosialt stress (kanskje slåssing) og nye, uvante omgivelser. Skader kan vise seg etter noe tid, og latent sjukdom kan utvikles. Dersom dyr transporteres inn utenom arbeidstid, må sjåfør forsikre seg om at dyrene ikke er skadet og at de roer seg ned etter at de er ført på plass.

Oppstallingsarealene skal i tillegg til å oppfylle forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg II punkt 1, om nødvendig ha utstyr for oppbinding.

Kravet om beskyttelse mot ugunstige værforhold i forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg II punkt 2.6 gjelder ikke for reinsdyr.

Snø regnes som drikkevann for reinsdyr, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg III punkt 1.6. **Det må presiseres at det må være ren snø som ikke er tråkket ned eller forurenset, dersom det skal erstatte vann.**

Utendørs innhengninger, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg II punkt 2.6, skal holdes i en slik stand at dyrene ikke utsettes for fysiske, kjemiske eller andre helsemessige farer.

Kravet om føring i avlivingsforordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg III punkt 1.2 gjelder også dersom summen av transporttid til slakteriet og oppstalling på slakteriet overstiger 18 timer

§ 8. Fiksering

Dyr som bedøves med mekanisk instrument eller elektrisk strøm mot hodet, skal fikseres enkeltvis i en slik stilling at apparatet kan anvendes og betjenes enkelt og presist.

I dag er det etter § 14 i slakteriforskriften mulig for tilsynsveterinær å dispensere fra krav om fiksering, dersom bedøving kan gjennomføres på dyrevennmessig tilfredsstillende måte uten fiksering. Faller denne muligheten bort? God fiksering øker sikkerheten for god presisjon ved påsetting av elektroder eller boltbedøving, men sterk grad av fiksering innebærer også et økt stress, så hensynene kan stå i konflikt. I tilfeller der det kan vises at dyrevelferden ivaretas bedre uten fiksering av hodet, mener Veterinærinstituttet at det bør kunne dispenseres.

Fjørfe kan henges opp etter beina før bedøving, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg III punkt 1.8 bokstav c, hvis bedøvingen finner sted umiddelbart etter opphengingen. Personell som kontrollerer bedøvelsen, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 artikkel 5, skal påse at fjørfe som er opphengt i bevegelig kjede er så rolige når de kommer fram til bedøvningsstedet at bedøvingen kan utføres effektivt. Fjørfe som er for store eller for små i forhold til innstillingen på bedøvnings- og eller avlivingsutstyret, skal ikke henges opp. Fjørfe med beinskader eller lignende skal heller ikke henges opp.

Veterinærinstituttet mener at el-bedøving etter opphenging av bevisste dyr bør avvikles. Beina hos fjørfe inneholder mange smertereseptorer. For dyr som er tunge, og for dyr med spesielle beinproblemer, vil opphenging kunne være direkte smertefullt. Bare fjørfe med svært store bevegelingsproblemer vil antakelig oppdages. Slakteriene har i praksis få muligheter til å håndtere et større antall fjørfe utenom linja.

§ 9. Krav om bedøving ved religiøs slakting

Kravet om bedøving før avlaving i dyrevelferdsloven § 12 annet ledd og forordning (EF) nr. 1099/2009 artikkel 4 nummer 1 gjelder også avlaving etter religiøse ritualer på slakteri.

Veterinærinstituttet støtter dette punktet.

§ 10. Bedøving med boltpistol og skytevåpen

Ved bedøving med boltpistol eller skytevåpen gjelder følgende krav i tillegg til forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg I kapittel I tabell 1 nr. 1, 2 og 3 og kapittel II punkt 1:

a) Ikke-penetrerende boltpistol kan ikke brukes til bedøving av dyr. **Kanskje presisere at det gjelder landlevende dyr.**

b) Pattedyr skal skytes i pannen. **For sau er det kanskje riktigere å si toppen av hodet.** Sau og geit kan skytes bak hornanlegget, dersom horn umuliggjør plassering av skuddet i pannen. **Det er vel ikke bare plasseringen av boltpistolen, men også avstanden inn til hjernen, som er problem med frontalskudd på hornete dyr. Posisjon bak er også aktuelt for rein med gevir, som kan dekke pannen.** Skuddet skal i så fall plasseres like bak hornanlegget med retning mot munnen, og avblødning skal begynne senest 20 sekunder etter at skuddet er avfyrt. **Forskriften bør ha et vedlegg med skisser av hvor de ulike arter skal skytes, siden beste treffpunkt i "pannen" varierer og en veiledning til valg av ammunisjon/kaliber. Til rein brukes av og til tinningskudd, særlig til større bukker som skytes på kort hold ute i gjerdet. Tinningskudd er bl.a. omtalt av EFSA. Dette kan være et godt alternativ til avhorning og transport.**

c) Ved bruk av boltpistol skal den som foretar bedøvingen, forsikre seg om at bolten går helt tilbake til utgangsstillingen etter hvert skudd. Dersom dette ikke skjer, skal feilen utbedres før pistolen tas i bruk på nytt.

§ 11. Elektrisk bedøving

Ved bedøving med elektrisk strøm gjelder de følgende kravene i tillegg til forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg I kapittel I tabell 2, kapittel II punktene 4, 5 og 6:

a) Elektrodene skal holdes rene, jf. kravet om vedlikehold i forordning (EF) nr. 1099/2009 artikkel 9.

b) Ved bedøving med elektrisk strøm gjennom dyret fra hode til kropp skal strømmen ledes gjennom både hjernen og hjertet.

c) Storfe skal bedøves med elektroder ved nese og nakke. **New Zealand har erfaring med elektrisk bedøving av storfe, som også brukes ved halal-slakting for eksport. Der brukes 400-500V og**

1,5-2,5 A ved "head only"-bedøving. Bedøvelsen er reversibel og storfe bør stikkes innen 6-10 sekunder, i den toniske fasen. På grunn av anatomiske forhold med vertebralarteriene hos storfe, er det viktig at den korte stikketiden ved reversible bedøvingsmetoder er forskriftsfestet. Kort stikketid innebærer at det knapt er tid til å vurdere bedøvingskvalitet før stikking, og det er svært viktig at utstyret er i orden og brukes etter forutsetningene. Noen land bruker også en ekstra elektrode på kroppen (dogglapp eller rygg), som inducerer hjertestopp. Ved elektrisk "head only"-bedøving på storfe bør stikketid på maks. 10 sekunder tas inn i forskriften.

d) Ved bedøving med strømførende vannbad skal dyrets hode senkes ned i vannbadet.

e) Vannet skal ikke flomme over vannbadets kant, slik at krepstrøm kan oppstå.

HØRINGSUTKAST 01102012

Veterinærinstituttet mener at elektrisk bedøving i vannbad, som innebærer at dyrene henges opp mens de er bevisste, bør utfases. I tillegg til det problematiske i at dyrene henges opp etter beina på båndet mens de er bevisste, er det dyrevernmessige betenkeligheter med elbedøving i gruppe, jf også forordningens punkt 6, side 2.

f) Hvis dyr bedøves enkeltvis, skal det elektriske apparatet gi et lyd- eller lyssignal i den tiden strømmen går gjennom hjernen på dyret. Apparatet skal ha en spenning på minimum 220 volt.

g) Strømstyrken mellom elektroder skal minst være 2,5 ampere for storfe eldre enn seks måneder, og 0,3 ampere for kaniner. **Bør her henvises til bestemmelser i forordningen som gjelder for de andre artene.**

h) Den korrekte strømstyrken skal oppnås innen ½ sekund etter påsetting av elektrodene og opprettholdes i minst 3 sekunder.

i) For å bedøve med elektrisk strøm fra hode til kropp, skal det i tillegg gå 2,5 ampere i 14 sekunder fra nakke til bryst.

j) Det skal gjennomføres målinger som viser hvilken strømstyrke det enkelte dyr eksponeres for minimum 2 ganger i året og ved bygging og endring av slaktelinjen. **Veterinærinstituttet er bekymret for at kontroll to ganger årlig er knapt. I praksis er det umulig å kontrollere f.eks. tid til bevissthetstap og det kan være vanskelig å vurdere bedøvingsdybde. I praksis må man i stor grad stole på utstyret.** Personell som kontrollerer bedøvelsen, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 artikkel 5, skal foreta kontinuerlig måling av den totale strømstyrken i karet.

Personell som kontrollerer elektrisk bedøving av fjørfe, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 artikkel 5, skal ikke samtidig ha andre arbeidsoppgaver enn de som er nevnt i § 12 bokstav g.

Bedøving med elektrisk strøm, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg I kapittel I tabell 2, er ikke en tillatt metode ved avlaving av hest.

§ 12. Bedøving av gris med gass

Ved bedøving av gris med gass skal det følgende gjelde i tillegg til forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg I kapittel I punktene 7, 8 og 9, og vedlegg II punkt 6 (**Henvisningen stemmer ikke, dette er rett i omtalen av § 12 i høringsnotatet s.9**):

Tabell 3 med gassbedøvelse er komplisert å forstå, og det hadde vært fint med en presisering av hvilke gassblandinger og hvilke konsentrasjoner som kan brukes til gris.

a) Kammeret hvor grisene kommer i kontakt med gassen, og det utstyret som benyttes til å transportere grisene gjennom kammeret, skal være utformet, konstruert og vedlikeholdt slik at grisenes brystkasse ikke trykkes sammen eller at grisene kommer til skade.

b) Det skal være tilstrekkelig belysning slik at grisene kan se hverandre og omgivelsene.

Veterinærinstituttet mener det må finnes inspeksjonsmulighet i kammeret.

c) Kammeret skal være utformet slik at gassnivået er mest mulig stabilt, og være utstyrt med instrumenter som måler karbondioksidkonsentrasjonen på nivå med grisenes hoder.

d) Grisene skal plasseres i bokser med bunn, fortrinnsvis dobbeltbokser eller containere, og transporteres i boksene direkte til stedet hvor karbondioksidkonsentrasjonen er minst 80 volumprosent. **Dette kan med fordel økes til 90% CO₂ når dette er eneste gass og gassen allerede er i konsentrasjoner som er aversiv for gris. Griser bør alltid gassbedøves i gruppe, bare unntaksvis alene.**

e) Dyrene skal være i kontakt med gassen i tilstrekkelig lang tid, minst 1 minutt, for å sikre at de er døde eller forblir bevisstløse til de er avlivet ved avblødning. **Vitenskapelige forsøk og praktisk erfaring viser at 1 minutt er i korteste laget, jf. EFSA-rapport 2004 og VI-rapport 2007; 10. Med**

en eksponeringstid på 1 minutt i 80% CO2 vil en andel griser ikke vil være døde eller tilstrekkelig dypt bedøvd, og risikerer å gjenvinne bevissthet før de dør av blodtapet. Oftest bedøves grisene i gruppe, og det tar en del tid (betydelig mer enn 20 sek) før siste gris er stukket. En eksponeringstid på 2,5 minutt, vil derfor være mer egnet for å "sikre at de er døde eller forblir bevisstløse til de er avlivet ved avblødning".

f) Dersom gasskonsentrasjonen i bedøvingskammeret skulle synke under laveste tillatte nivå når det er gris i kammeret, må grisene tas ut før anlegget stanses for ettersyn, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 artikkel 5.

§ 13. Avblødning

Ved avblødning av dyr skal de følgende kravene gjelde i tillegg til forordning (EF) nr. 1099/2009 artikkel 4 nr. 1 og vedlegg III punkt 3:

- a) Ingen dyr skal bedøves med mindre avblødning kan finne sted umiddelbart etterpå.
- b) I perioden fra bedøving til avblødning kan dyrene heises opp i slaktelinjen, men ikke utsettes for annen slaktebehandling.
- c) Avblødning skal skje så snart at dyrene ikke kommer til bevissthet etter bedøvingen.
- d) Avblødning skal foregå ved å skjære gjennom begge halspulsårer eller de hovedblodkar som disse utløper fra. Selv om bedøvingen forårsaker hjertestopp, skal minst en halspulsåre gjennomskjæres.
- e) Etter at blodkarene er gjennomskåret, skal det ikke foretas ytterligere slaktebehandling eller elektrisk stimulering av dyrene de neste 30 sekunder.
- f) For fjørfe skal avblødning sikres ved å kappe hodene av dyrene ved hjelp av skarpt verktøy mens de er bevisstløse.
- g) Når fjørfe avbløses med automatisk utstyr, skal personellet som kontrollerer bedøvelsen, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 artikkel 5, sørge for at dyrene blir avlivet umiddelbart dersom det automatiske utstyret svikter. Avliving skal skje ved avskjæring av hodet.

HØRINGSUTKAST 01102012

KAPITTEL IV. TILLEGGSBESTEMMELSER OM AVLIVING UTENFOR SLAKTERI

§ 14. Bedøving med boltpistol og skytevåpen

Bedøving med boltpistol eller skytevåpen, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg I kapittel I vedlegg 1, utenfor slakteri skal utføres i samsvar med § 10.

Boltpistol med penetrerende bolt skal plasseres slik at bolten med sikkerhet drives inn i hjernebarken. Hjort som holdes i oppdrett, kan bedøves og avlives med skytevåpen ved å rette skuddet mot dyrets hjerne på kort hold. Anslagsenergien for ammunisjonen skal være slik at hjerten drepes momentant.

Se også kommentar om tamrein i § 10.

Ved nødavliving, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 artikkel 19, av dyr med skytevåpen på langt hold skal skuddet rettes mot dyrets hjerteregion.

Den som bruker skytevåpen til avliving, skal ha bestått jegerprøven i tillegg til å oppfylle forordning (EF) nr. 1099/2009 artikkel 7 nummer 1.

§ 15. Hest

Bedøving med elektrisk strøm, jf. vedlegg I kapittel I tabell 2, er ikke en tillatt metode ved avliving av hest.

§ 16. Fjørfe

Fjørfebesetninger kan avlives med karbondioksid som føres inn i husdyrrommet, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg I kapittel I tabell 3. **Det omtales flere metoder (gasser og gassblandinger) for bruk i bygninger, og det er behov for å presisere om andre metoder enn CO2 er tillatt i Norge.** Dører og vinduer lukkes, og ventilasjonen unntatt takventilasjonen stenges, rett før gassen slippes inn. Gass-strålen inn i rommet skal ikke rettes direkte mot dyrene. Nivået av karbondioksid skal raskt komme opp i 80 % og holdes på minst 60 % i 60 minutter. Planlagt avliving av besetningen skal meldes Mattilsynet en uke før gjennomføring. Den som står for avlivingen, skal sikre at det beregnes tilstrekkelig gassmengde til å avlive dyrene raskt og effektivt før gassen pumpes inn i rommet.

Ved nybygging av driftsbygninger for fjørfe med plass til mer enn 500 dyr skal det være montert rør med kobling i veggen for gassinfusjon til dyrerommet. Røret skal være montert slik at gasstrømmen ikke rettes direkte mot dyrene.

Høns og vaktler kan avlives med karbondioksid i gasskontainere som er konstruert og laget til dette formål. Ren karbondioksid føres inn til dyrene i kontaineren og holdes på høyest mulig nivå til dyrene er døde. **Samme kommentar som over (tillatte gasser) gjelder bruk i konteinere.**

Gasskonsentrasjoner bør angis mer spesifikt enn "høyest mulig". Konsentrasjoner over 60% CO2 gir mer atferdsmessige reaksjoner hos dyrene enn lavere nivåer. Det kan derfor være bedre for dyrene at gasskonsentrasjonen initialt er lavere og økes etter at alle dyrene er bevisstløse. Se VI-rapport nr. 11, 2006 for detaljer og litteraturhenvisninger. Ingen dyr skal tas ut av kontaineren før alle dyr er døde.

Den som avliver fjørfe som næring, skal være registrert hos Mattilsynet.

§ 17. Daggamle kyllinger og embryo i rugeri

Daggamle kyllinger som ikke skal settes i produksjon, skal avlives før de er 24 timer gamle. Dersom levende embryo som ikke klekkes til normal tid skal avlives, skal det skje senest 24 timer etter normalt klekketidspunkt.

Avlivingen kan foretas ved maserasjon, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg I kapittel I tabell 1 nr. 4, i et mekanisk apparat som inneholder hurtig roterende, mekanisk drevne kniver eller ekspanderende polystyrentapper. Apparatet skal være utformet og brukt på en slik måte at en sikrer at alle kyllingene og embryoene blir drept momentant selv om de blir håndtert i stort antall.

Veterinærinstituttet savner dokumentasjon på at disse apparatene fungerer dyrevernmessig forsvarlig i praksis. Det må være et absolutt krav at kyllingene ikke kan henge seg fast i traktveggen eller kastes opp igjen, og kapasiteten må være slik at det ikke er fare for stopp, slik en har sett det ved kverning av fisk. Ved bruk av gass på daggamle kyllinger skal dyra plasseres i enkle lag og det skal påses at det brukes riktig gasskonsentrasjon. Konsentrasjon bør angis. Unge kyllinger tåler anoxi og hypercapni bedre enn voksne dyr og det bør brukes høyere gasskonsentrasjoner.

Alt klekkeavfall skal behandles så snart som mulig ved bruk av det ovennevnte avlivningsapparatet. **Ordet klekkeavfall bør ikke brukes om levende kyllinger og fullgatte embryo.**

§ 18. Strutsefugler

Bedøving med gass, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg I kapittel I tabell 3, er ikke en tillatt metode ved avliving av strutsefugler. HØRINGSUTKAST 01102012

§ 19. Pelsdyr

Avliving av rev skal utføres av person med et kompetansebevis som nevnt i forordning (EF) nr. 1099/2009 artikkel 21 i stedet for å oppfylle kravet i artikkel 7 nummer 3.

Avliving av mink kan utføres av person med et kompetansebevis som nevnt i forordning (EF) nr. 1099/2009 artikkel 21 i stedet for å oppfylle kravet i artikkel 7 nummer 3.

Ved avliving av pelsdyr med elektrisk strøm, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg I kapittel I tabell 2, skal det bare brukes avlivingsapparater som er konstruerte for avliving av den aktuelle dyrearten. Apparatet skal være forsynt med en lett avlesbar måler som kontinuerlig viser strømstyrken under avliving. Apparatet skal gi et signal i den tiden strømmen går gjennom dyret.

Betyr bestemmelsen at elektrisk avliving av mink igjen er tillatt?

Ved bedøving av pelsdyr med gass, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg I kapittel I tabell 3, skal innretning hvor dyrene innånder gassen være utformet slik at gassnivået er mest mulig stabilt. Innretningen skal være utstyrt med instrumenter som måler gasskonsentrasjonen under avliving, og som gir et klart varsel dersom konsentrasjonen blir lavere enn tillatte volumprosent.

Ved bruk av karbondioksid, jf. forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg I kapittel I tabell 3 nr. 1, skal ingen dyr vise tegn til bevissthet etter 30 sekunders eksponering.

Pelsing skal ikke finne sted før tidligst 10 minutter etter at dyret er konstatert dødt. Pelsing skal foregå ute av syne for andre dyr og på en måte som ikke uroer andre dyr.

Veterinærinstituttet etterlyser dokumentasjon på at de metoder som i dag brukes for å rense eksos (la eksos passere gjennom en kolbe med vann eller en fibermatte) er tilstrekkelig effektive for å fjerne irriterende partikler/lukt og kjøle den, da vi ikke har funnet dokumentasjon på dette.

§ 20. Avblødning og videre behandling av dyrene

Dyr som avlives utenfor slakteri, skal avbløs i samsvar med forordning (EF) nr. 1099/2009 vedlegg III punkt 3 og § 13. Kravet om avblødning gjelder ikke ved avliving med legemiddel, avliving av fjørfe som ikke skal benyttes til mat, avliving av pelsdyr med gass eller elektrisitet og avliving av hund, katt og andre kjæledyr, forutsatt at bedøvningsmetoden medfører sikker død. **Bør det legges inn en mulighet for å dispensere, dvs. sikre død med annen metode enn avblødning, f.eks. boltipistol med etterfølgende "pithing", eller elektrisk avliving, i forbindelse med avliving som ledd i sjukdomsbekjempelse?**

Videre behandling av dyrene skal ikke påbegynnes før eventuell avblødning er avsluttet og det er konstatert at hvert enkelt dyr er dødt.

Annet

Nakketrekk anses i Norge ikke som en akseptert avliving av dyr som høns, da metoden ikke nødvendigvis gir øyeblikkelig bevissthetstap. Det må benyttes forutgående bedøving (slag mot hodet). Se bl.a. VI-rapport 2007; 11, s. 27.

KAPITTEL V. AVSLUTTENDE BESTEMMELSER

§ 21. Tilsyn og vedtak

Mattilsynet fører tilsyn og kan fatte nødvendige enkeltvedtak, jf. dyrevelferdsloven § 30, for å gjennomføre bestemmelser som er fastsatt i eller i medhold av denne forskriften. Mattilsynet kan også fatte enkeltvedtak i henhold til dyrevelferdsloven § 32 og § 35.

§ 22. Straff

Overtredelse av bestemmelser som er gitt i eller i medhold av forskriften, er straffbart i medhold av dyrevelferdsloven § 37.

§ 23. Ikrafttredelse

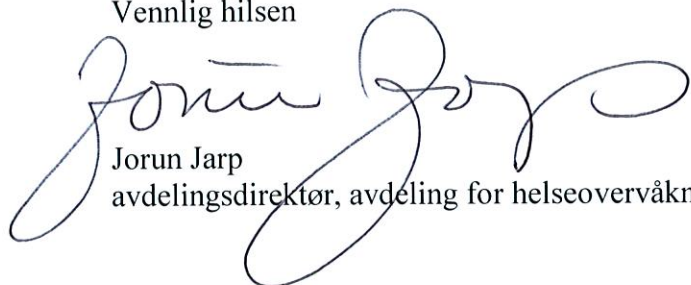
Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2013. Samtidig oppheves forskrift 28. august 1995 nr. 775 om dyrevern i slakterier. HØRINGSUTKAST 01102012

UTKAST TIL FORSKRIFT OM ENDRINGER I FORBINDELSE MED NY FORSKRIFT OM AVLIVING AV DYR

Det fremmes forslag om endringer i en rekke holdforskrifter.

Veterinærinstituttet har ingen kommentarer til disse. Endringene er en logisk konsekvens av å samle avlivingsbestemmelser i en forskrift.

Vennlig hilsen

Jorun Jarp
avdelingsdirektør, avdeling for helseovervåkning

Cecilie Mejdell
forsker